

SEBAKØS ADENITIS HOS HUND

Sebakøs adenitis er en hudsygdom, som primært ses hos hund, og kun i sjældne tilfælde hos kat. Det er en lidelse, der klinisk kan forveksles med bl.a. demodicosis og bakteriel pyodermi, hvorfor det er vigtigt, at man kender dens karakteristika. Sygdommen kan være svær at behandle og prognosen er reserveret.

AF SPECIALDYRLÆGE, PH.D. LENE BOYSEN,
HUDKLINIK FOR HUND OG KAT

ÅRSAG OG PATOGENESE

Der er tale om en betændelsestilstand i taglkirtlerne, som går til grunde.

Der er flere teorier om sygdommens opståen. En går på, at destruktions af taglkirtlerne skyldes en udviklingsmæssig og arvelig defekt. Arvegangen hos pudler og akita menes at være autosomal recessiv. En celle-medieret immunologisk reaktion overfor komponenter i taglkirtlen skulle være forklaringen på, at der ofte histopatologisk findes T-celler og dendritiske celler i det inflammatoriske infiltrat. Denne teori bakkes op af den gode behandlingseffekt, som ses af ciclosporin.

Andre teorier peger på en abnormalitet i lipid metabolismen eller fejlagtig

lipidlagring, eller at det er en keratiniserings abnormalitet, som giver anledning til inflammationen i taglkirtlerne.

KLINISKE FORANDRINGER

Akita, pudel, schæfer, vizla og samoyede beskrives i litteraturen som de hyppigst afficerede racer¹, men sygdommen kan også forekomme hos andre racer. Et nyere svensk retrospektivt studie², baseret på 104 hunde med sebakøs adenitis, beskriver lidelsen hos 25 forskellige racer. Springer spaniel, akita, flatcoated retriever, chow chow og lhasa apso udgjorde top 6 i denne gruppe.

Det er som oftest den unge-middelaldrende hund, som får lidelsen. Der er en overvægt af hanhunde.

I starten kan hudforandringerne være subtile med let erythem og skæl. Der ses forskellige grader af pyodermi. Ofte ingen kløe, med mindre der er pyodermi.

Symptomerne varierer med racerne. Hos de langhårede racer ses som noget af det første ofte pelsforandringer med farveændringer og ændringer i hårstrukturen (krøllet bliver bølget/glat hos pudler). Der ses begyndende alopeci og skældannelse (Figur 1 og 2). De karakteristiske "follikulære casts" kan findes på huden, hvor klumper af keratin omslutter hår, oftest flere hår sammen i totter. Af den grund ser hunden ofte mere tyndhåret ud end tilfældet er. Komedoner er almindeligt (Figur 3).

Sekundær bakteriel pyodermi og otitis externa udvikles hos mange hunde.

Hos de korthårede racer findes ofte cirkelformige områder med alopeci og skæl, som forstørres i periferien som tiden går. De kan blive polycykliske og til sidst smelte sammen. Nogle hunde har et mere møl-ædt udseende, med små

Figur 1. Flat coated retriever på 4 år med sebakøs adenitis med alopeci og skæl i ansigtet.

spredte områder med alopeci, og kan let forveksles med bakteriel follikulitis.

Forandringerne ses i starten som regel på hovede, pinnae og i nakkeregionen, og spreder sig efterfølgende over det meste af ryggen. Kroppens ventrale del og lemmerne er som regel uforandrede.

DIAGNOSTISERING

På baggrund af race, alder og kliniske forandringer kan man få en formodning om, at der er tale om sebakøs adenitis. Diagnosen bekræftes ved en histopatologisk undersøgelse (Figur 4).

Det er vigtigt at tage hudbiopsier fra områder med hår, ud over områder med alopeci. Hvor alopecien findes, vil der ofte ikke ses taglkirtler i vævet, da de er gået til grunde. Man kan således ikke se den inflammation af kirtlerne, som er interessant. Inflammationen kan være granulomatøs eller pyogranulomatøs, og kan strække sig ned i subkutis hos nogle hunde. I et retrospektivt studie af forandringerne hos 12 havaneser hunde med sebakøs adenitis fandtes histopatologisk manglende taglkirtler i 83% og et lymfoplasmacytisk periadnexalt infiltrat i 92% af prøverne³.

Differentialdiagnostisk tænkes på follikulitis sfa. bakteriel infektion, demodicosis, dermatofytosis, seborrhea, vitamin-A responsiv dermatosis og follikulær dysplasi.

BEHANDLING

Sebakøs adenitis er svær at behandle, og der er ofte tale om en begrænsning af udviklingen fremfor reel helbredelse. En reduktion af graden af alopeci og skæl kan forventes, men pelsen bliver sjældent helt normal, og der kan ses recidiv af problemerne, selv under behandling.

Ofte forsøges initielt med tilskud af essentielle fedtsyrer og topikal behandling med mineralisk olie (babyolie) eller en vandig propylen glykol opløsning (50-75%). Indpakning af hunden i husholdningsfolie efter indsmøring i babyolie (!) kan evt. prøves af⁴. Antiseborrheiske shampoos kan have en god effekt. Mange ejere finder dog med tiden den topikale terapi for tidskrævende.

Behandling med Vitamin A tilskud, niacinamid og tetracyclin er også beskrevet¹, men eftersom der er tale om langtidsbehandling, kan sidstnævnte ikke anbefales med tanke på antibiotikaresistensproblematikken. Binyrebarkhormoner er sjældent virksomme.

Figur 2. Flat coated retriever med sebakøs adenitis, hvor der ses alopeci over det meste af truncus og i ansigtet.

Syntetiske retinoider f.eks. isotretinoin (Accutin®) kan prøves til de hårdnakkede tilfælde. Midlet er dog teratogent og dets anvendelse forbundet med en del sikkerhedsmæssige risici og bivirkningsrisici. Dets anvendelse kræver Sundhedsstyrelsens tilladelse.

Ciclosporin er "drug of choice" mod sebakøs adenitis. Dosis er 5 mg/kg/dag. Der er i flere studier beskrevet en god effekt såvel klinisk som histologisk, hvor mængden af sebakøse kirtler er tiltaget med tiden⁵.

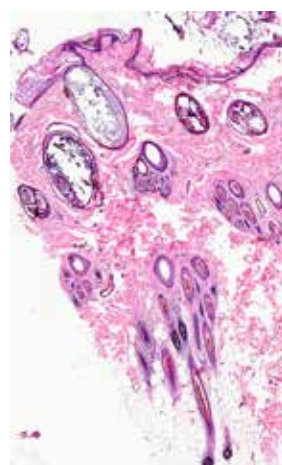
Behandlingen er som oftest livslang.

Figur 3. Lysken af en Springer Spaniel med mange komedoner i huden. Komedonerne er her særligt talrige omkring dievorterne.

LITTERATURLISTE

1. Miller W. H., Griffen C. E., Campbell K. L. In: Miller W. H., Griffen C. E., Campbell eds. *Muller & Kirk's Small Animal Dermatology*, 7th edn., St. Louise: Elsevier Mosby, 2013: 695-699.
2. Hernblad Tevell E., Bergvall K., Egenvall A. Sebaceous adenitis in Swedish dogs, a retrospective study of 104 cases. *Acta Vet Scand.* 2008 May 25;50:11.
3. Frazer M.M., Schick A.E., Lewis T.P., Jazic E. Sebaceous adenitis in Havanese dogs: a retrospective study of the clinical presentation and incidence. *Vet Dermatol.* 2011 Jun;22(3):267-74.
4. Sonya Bettenay, dipl. ECVD (personlig meddelelse)
5. Linek M, Boss C, Haemmeerling R, et al. Effects of cyclosporine A on clinical and histologic abnormalities in dogs with sebaceous adenitis. *J Am Vet Med Assoc.* 2005, 226 (1): 59-64.

Figur 4. Snit af hudbiopsi fra springer spaniel i figur 3. Histopatologisk findes komedoner og manglende taglkirtler.